

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH AKADEMIA KUJAWSKO-POMORSKA W BYDGOSZCZY
(POLSKA)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI Міжнародної конференції

16 листопада 2023 року

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 16 від 22 грудня 2023 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – 562 с.

ISBN 978-617-8171-03-2

У матеріалах VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8171-03-2

© КНУБА, 2024

https://www.mililink.com/upload/article/227812171aams_vol_202_dec_2020_a7_p261-267-c10-22-_apoorva_trivedi_and_lalitha_pillai.pdf (дата звернення: 9.11 2023).

УДК 37.01:378

Красильник Юрій Семенович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури;

Науменко Сергій Васильович,

здобувач вищої освіти академічної групи ПНБ-22

Київського національного університету будівництва і архітектури

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ
«ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)»
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Актуальність дослідження. Дослідження особливостей педагогічного спілкування здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» є вкрай актуальним у контексті різкого зростання використання дистанційного навчання в сучасному освітньому процесі, викликаного обставинами широкомасштабного вторгнення рф в Україну, пандемією COVID-19 та інформаційно-технологічним розмахом. В наслідок того, що дистанційне навчання стало невід’ємною частиною освітнього процесу, трансформація педагогічного спілкування набуває особливої ваги для забезпечення його ефективності. Навчання за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» в означених умовах потребує оновлення освітньо-комунікативних підходів та технологій. Вивчення та врахування в освітній практиці того, які аспекти педагогічного спілкування у дистанційному форматі є ключовими для успішного засвоєння

здобувачами вищої освіти змісту освітніх компонентів, може поліпшити якість вищої освіти в галузі підготовки педагогів професійного навчання.

Об'єктом даного дослідження виступає характер взаємодії суб'єктів освітнього процесу із засобами дистанційного навчання. *Предметною сферою дослідження* є дистанційні детермінанти педагогічного спілкування в контексті конкретної освітньої програми. *Мету дослідження* – вивчення та аналіз особливостей педагогічного спілкування в умовах дистанційного навчання – конкретизовано в *завданнях*: пошук ефективних методів та засобів педагогічного спілкування в дистанційному навчанні; оцінювання можливостей цифрових платформ, онлайн-комунікаційних інструментів та інших технологій для забезпечення якісного навчання; аналіз дистанційної взаємодії в системі «викладач–студент»; встановлення ролі викладачів у створенні сприятливого середовища для навчання на відстані; визначення факторів, які можуть впливати на навчально-пізнавальну активність студентів та їх здатність засвоювати навчальний матеріал віддалено. Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження: аналіз наукової літератури, узагальнення результатів досліджень проблем педагогічного спілкування, педагогічне спостереження, рефлексія освітнього досвіду в контексті дистанційного навчання. *Гіпотеза дослідження* – конструктивний інформаційно-технологічний характер педагогічного спілкування суб'єктів освітнього процесу в умовах дистанційного навчання детермінує ефективне адаптування різноманітних технологій до освітніх потреб здобувачів вищої освіти, підвищення якості навчання та активності студентів у навчальному процесі.

Теоретико-методичними підвалинами дослідження стали філософські, психолого-педагогічні положення у сфері вищої та професійної освіти, зокрема філософії освіти (В. Андрущенко В. Кремень, І. Бех та ін.); педагогіки співробітництва (В. Сухомлинський, К. Ушинський, А. Макаренко, О. Федоренко та ін.); комунікативної педагогіки (О. Будник, Н. Мачинська, О. Фенцик, К. Фоміна та ін.), педагогічної майстерності й творчості (І. Зязюн, Є.

Барбіна, З. Курлянд, С. Сисоєва та ін.), інноваційного розвитку освіти (С. Ніколаєнко, С. Вітвицька, В. Луговий, Л. Лук'янова та ін.), теорії та методики професійної освіти (Н. Ничкало, В. Радкевич, В. Олійник, В. Орлов, Л. Сергєєва та ін.), педагогічної освіти (О. Дубасенюк, Л. Лук'янова, О. Отич, В. Радкевич, Л. Сущенко, О. Щербак та ін.), інформатизації освіти (В. Биков, А. Гуралюк, Р. Гуревич, О. Спирін та ін.), психології освіти (І. Бех, І. Булах, Е. Помиткін, С. Максименко, В. Рибалка та ін.).

Основні результати дослідження. Н. Титовою [6] обґрунтовано модель системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, що спроектована як взаємозалежний та взаємообумовлений комплекс підсистем: аксіологічно-цільової, змістовно-функціональної, професійно-формуальної, інформаційно-методичної, процесуально-моніторингової, релевантної, що пов'язані між собою зовнішніми та внутрішніми зв'язками.

Х. Бахтіяровою [1] наголошено, що у віртуальному освітньому середовищі все більшої вагомості набувають відеолекції, за допомогою яких можливо створювати у студентів максимально наближене до реальності уявлення про присутність на лекції або участь у будь-якій професійній діяльності. Перевагою таких відеолекцій, вважає дослідниця, є те, що вони надають інформації привабливу форму й урізноманітнюють заняття, підвищують мотиваційну сторону навчання.

М. Колос [2] стверджує, що мультимедіа є ефективною освітньою технологією завдяки властивим їм якостям інтерактивності, гнучкості та інтеграції різних типів навчальної інформації, а також можливості враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, сприяти підвищенню їхньої мотивації.

Л. Марцева та Т. Вакалюк [4] вважають, що порівняно з традиційною формою навчання, дистанційна освіта має низку суттєвих переваг, зокрема: доступність освіти, формування принципово нового освітнього простору; можливість навчатись за гнучким графіком та в індивідуальному темпі,

користуватися різноманітними джерелами навчальної інформації (банк даних, електронні бібліотеки, освітні програми); відсутність адаптивної небезпеки (потреба долати психологічні бар'єри); використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; подання сконцентрованої навчальної інформації, можливий мультидоступ до неї для повторення; демократичний зв'язок між викладачами та студентами, можливість проведення гнучких консультацій; оновлення відповідальності викладача, який повинен постійно вдосконалювати навчальні курси, підвищувати свою кваліфікацію згідно з інноваціями; підвищення самоорганізації та відповідальності учнів/студентів.

В. Опанасенко [5] серед умов, які забезпечують ефективну професійну підготовку майбутніх педагогів професійного навчання сучасними інформаційними освітніми засобами, визначає професійно-практичну спрямованість освітніх інформаційних ресурсів, методичне забезпечення з фахових дисциплін спеціальності, контроль якості професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, мотивацію здобувачів до здобуття освіти в умовах дистанційного навчання.

Л. Ткаченко та О. Хмельницька [7], порівнюючи синхронне та асинхронне навчання, виділяють основні характеристики кожного формату. Зокрема, синхронний формат передбачає для здобувачів освіти швидкий зворотний зв'язок від педагога; організацію групових активностей; розвиток навичок комунікації та колаборації; мотивацію до навчання в процесі спілкування. У свою чергу, асинхронний формат характеризується гнучкістю графіка; можливістю засвоювати навчальний матеріал у власному темпі; доступністю навчальних матеріалів у зручний для здобувача освіти час; розвитком навичок самоорганізації та вміння вчитися.

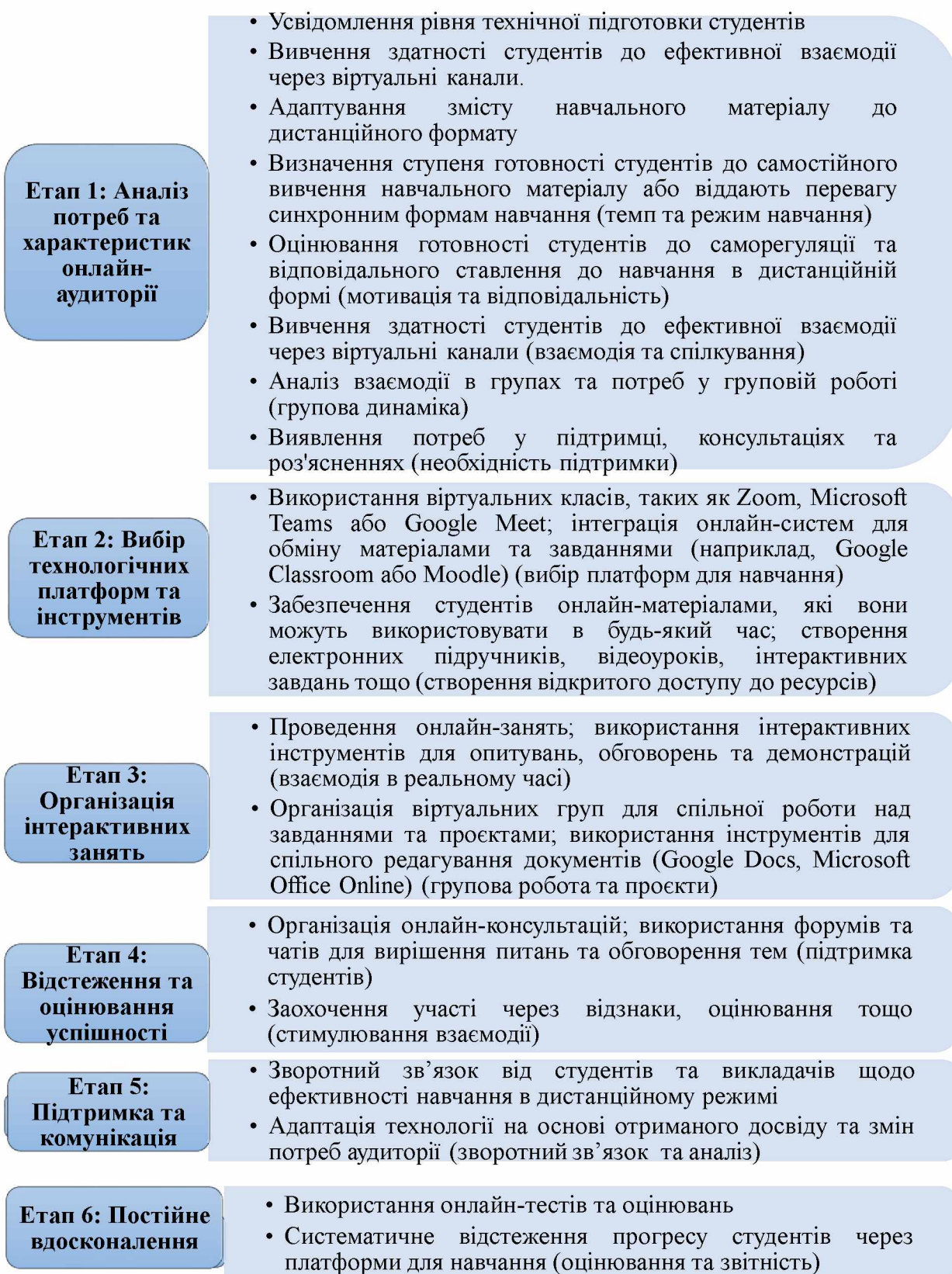
Ю. Красильником [3] встановлено особливості організації самостійної роботи майбутніх бакалаврів за спеціалізацією «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)», пріоритетність самостійної роботи у забезпеченні якості вищої освіти; розглянуто характер самостійної роботи студента як компонента освітньої (самоосвітньої) діяльності щодо

цілеспрямованого досягнення результатів засвоєння змісту компонентів освітньої програми, системного формування (розвитку) відповідних професійних та соціокультурних компетентностей, які плануються (самоплануються), організуються (самоорганізуються) та виконуються під управлінням (самоуправлінням) викладача. На наш погляд, організація самостійної роботи майбутніх бакалаврів в умовах дистанційного навчання відіграє важливу роль у формуванні їхньої самостійності, активності та вмінь самостійно опанувати навчальний матеріал, розвивати власний комунікативний потенціал.

Аналіз освітньої практики засвідчує, що для здійснення процесу дистанційного навчання здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» у Київському національному університеті будівництва і архітектури, створено відповідні інструменти – системні платформи програмного забезпечення, які дозволяють розміщувати, спілкуватися, контролювати рівень компетентностей здобувачів вищої освіти, а також здійснювати управління навчальним контентом. Викладання здійснюється за допомогою як традиційних методів навчання (словесні, наочні, практичні), так і інноваційних методик, які спрямовані на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, та інформаційних технологій. З метою організаційно-методичного забезпечення дистанційного навчання створено сайт Інтернет-підтримки на платформі Moodle 3 (<https://org2.knuba.edu.ua>). Веб-сторінки навчальних дисциплін, зокрема тих, які формують комплекс знань з теорії та методики педагогічного спілкування (освітні компоненти «Риторика», «Комунікативні аспекти педагогічної діяльності», «Ділова іноземна мова», «Психологія», «Педагогіка» та ін.) містить електронні версії документів, що складають її інформаційно-методичне забезпечення: навчальні програми, методичні вказівки для виконання лабораторних, практичних, курсових проєктів, рекомендовану джерельну базу, тестові завдання, екзаменаційні питання (заліку), критерії оцінювання, конспекти лекцій тощо. У факультативній частині розміщуються

оголошення, інформаційні файли, посилання на джерела в Інтернеті, відеозаписи лекцій, комп'ютерні тести, індивідуальні завдання. Надійною платформою в Office 365 є Microsoft Teams – центр для командної роботи, який інтегрує діяльність здобувачів вищої освіти, зміст і засоби, необхідні команді для ефективною навчальною діяльності та спілкування.

На нашу думку, особливості педагогічного спілкування здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» в умовах дистанційного навчання, можуть бути розкритими через зміст відповідної технології, яка відтворює характер педагогічного спілкування суб'єктів освітнього процесу в умовах дистанційного навчання, детермінує ефективне адаптування різноманітних підходів та методів до освітніх потреб здобувачів вищої освіти, підвищення якості навчання та активності студентів у навчальному процесі. Означені вище теоретико-методичні основи та комунікативно-освітні практики дають можливість виокремити відповідні змістові характеристики такого технологічного проєкту: аналіз потреб та характеристик онлайн-аудиторії, вибір технологічних платформ та інструментів, організація інтерактивних занять, відстеження та оцінювання успішності, підтримка та комунікація, постійне вдосконалення комунікативних якостей. (Рис. 1)

Рис. 1. Модель педагогічного спілкування здобувачів освіти за освітньою програмою "Професійна освіта (Будівництво і Зварювання)" в умовах дистанційного навчання.

Таким чином, конструктивний інформаційно-технологічний характер педагогічного спілкування суб'єктів освітнього процесу в умовах дистанційного навчання реалізований через означену технологію є визначальною детермінантою щодо задоволення їхніх освітніх потреб, активну взаємодію між здобувачами вищої освіти та викладачами, гнучку комбінацію педагогічних підходів, індивідуалізації навчання та ефективної онлайн-підтримки позитивної культури дистанційного навчання та спілкування, в якому студенти відчують себе комфортно.

Список використаних джерел

1. Бахтіярова Х. Формат сучасної лекції в умовах дистанційного та змішаного навчання. Інноваційна професійна освіта. 2022. Випуск 1(2). С. 16–19. URL: https://lib.iitta.gov.ua/730993/1/2022_1_2_Збірник%20тез%20.pdf (дата звернення: 07.11.2023).

2. Колос М. М. Добір засобів мультимедійної комунікації у підготовці педагога професійного навчання. Неперервна педагогічна освіта ХХІ століття: зб. матеріалів ХХ Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької. 2023. Вип. 6(18). С. 90–93. URL: http://ipood.com.ua/data/NDR/nonNDR_publications/2023_Rudnytska_zbirnyk.pdf (дата звернення: 08.11.2023).

3. Красильник Ю. С. Особливості організації самостійної роботи майбутніх бакалаврів за спеціалізацією «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)». Інноваційна педагогіка. 2023. Випуск 55. Том 2. С. 108–113. URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_2/23.pdf (дата звернення: 09.11.2023).

4. Марцева Л. А., Вакалюк Т. А. Технології дистанційної освіти: історія становлення, проблеми використання та перспективи впровадження. Інноваційна педагогіка. 2023. Випуск 55. Том 2. С. 173–178. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_2/36.pdf (дата звернення: 08.11.2023).

5. Опанасенко В. П. Умови організації дистанційного навчання в процесі фахової підготовки педагогів професійного навчання. Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (13 травня 2022 р.). 2022. С. 183–186. URL: http://tpgnpu.ho.ua/images/my_images/doc_pdf/vidavnictvo/2022/zbirnik_maket_SG-13-05-2022.pdf (дата звернення: 07.11.2023).

6. Титова Н. М. Теоретичні і методичні засади психолого-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання: дис. ... д. пед. н.: 13.00.04 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2019. 498 с. URL: file:///C:/Users/Aspi531/Downloads/Tytova_dis.pdf (дата звернення: 06.11.2023).

7. Ткаченко Л. В., Хмельницька О. С. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. № 75. Т. 3. С. 91–96. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_2/36.pdf (дата звернення: 08.11.2023).

<i>Корчова Галина Леонідівна, Почка Костянтин Іванович</i>	
PERSONALIZED LEARNING AS A SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL PROBLEM IN VOCATIONAL EDUCATION	179
<i>Корчова Галина Леонідівна, Чулінда Людмила Іванівна</i>	
BASIC PRINCIPLES OF PERSONALIZED LEARNING IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING	186
<i>Коханець Анна Сергіївна, Телебенєва Єва Олександрівна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ РЕПУТАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	190
<i>Красильник Юрій Семенович Бондарук Богдан Юрійович</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА(БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)».....	195
<i>Красильник Юрій Семенович, Бородін Андрій Олексійович,</i>	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ	201
<i>Красильник Юрій Семенович, Джуєс Максим Сергійович</i>	
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	204
<i>Красильник Юрій Семенович Кохан Вікторія Русланівна</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	210
<i>Красильник Юрій Семенович, Луценко Олександр Петрович</i>	
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	215
<i>Красильник Юрій Семенович, Науменко Сергій Васильович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	221
<i>Красильник Юрій Семенович, Неженець Дарія Ігорівна</i>	
ПЕДАГОГІКА ТАНЦЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	229

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної конференції

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Підписано до друку 04.01.2024 р.

Видавець ФОП Ямчинський О.В.

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 6554 від 26.12.2018 р.

Формат 60×84/16. Наклад 100 пр. Ум. друк. арк. 36,8. Зам. № 05-8.

Виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.